

BOGDÁN LÁSZLÓ

Kerengő

MADÉFALVA, 1764

A TÜKÖR

Kinagyított motívum Csoóri–Sára forgatókönyvéből

*Kezdjük távolról. A kökénykék égen, valahol Madéfalva felett
magányos egerészó ölyv köröz, árnyéka sárguló fűszálak
/ örök erdélyi reménykedők / közé rajzolódik ki,
göröngyök között imbolyog, akár a nap a fenyvesek ölelésében.
Az ellenfényben villog az eszelős öregasszony kezében a tükör.
Buccow generális dragonyosai is szemlélhetnék deli alakjuk benne,
ha lenne idejük önmagukra is figyelni, de nincs!...
Lányokat, asszonyokat, libákat, tyúkokat, pulykákat,
disznókat, teheneket, ártatlan bárányokat hajkurásznak.
Éljen a szabadság! A szabad rablás! Az öregasszony kezében
megremeg, szinte felgyúl a tükör. Egy lovát táncoltató hadnagy
hosszan szemléli magát benne, láthatólag elégedetlen, pisztolyával
lövi szét a tükröket, de az ezernyi szilánkban is
önmagát látja, miközben az öregasszony kábán tartja eléje a ráját.*

A KOLDUSOK

Hommage Illyés Gyula

*Elébb szaga jött, aztán megjelent
a kolduskirály. Lehet hazudott,
míg néztük a sort. Sorba álltak ott
egy üzlet előtt. „És ez mit jelent?”
– mutatott rájuk –, az örök jelent
bekeretezve. És a koldusok*

is körénk gyültek. Sunyi, vigyori,
tétova népe. Minket figyeltek
ugrásra készen tereferéltek.
„Mennyit szenvedtünk!... Mondd el Simonyi,
– nógatták hősük –, meséld el, konyi,
labancok szípták vérünket s vertek,

világgá úztek szülőföldünkről!...”
Tálalva van mán a kódistorta,
A bécsi udvar s a fényes porta
se veheti el, jó hír dörömböl,
száll a mezőkön, kihív körünkből,
Zöld Péter, a pap, persze megmondta:

’Ti a kezetek soha fegyverre
rá ne tegyétek, meg ne fogjátok!
Katonák lesztek. Elátkozzátok
azt a percet is!... Erre jó, erre,
Sáskahad, labanc, török, sisere
tatárok dúlnak. Ez a hazátok!...’

Zöld Péter mondta: ti ezt védjétek,
bármi történik, véretek érte
cseppenjen hóra. Nagy Istent kérte,
hogy segéljen meg. Átok és vétek
szűnjék meg. Tűnjék. Egy korty bort kérek!
Vasasok jöttek. Futott, ki érte!

S azt, ki nem futott, aztot leölték.
Kicsordult piros neve a hóra,
Killyénfalván es nagy volt a kétség,
erdőbe fussunk? Pattanjunk lóra?
Mióta tart már?! Végtelen hóra
menekülésünk. Labancok nézték

s röhögtek rajtunk Madéfalván es,
száguldó önkény a nímet őrdög,
szemedbe kacag, szívedbe tört döf
Almászon, Atyhán, Bogdánfalván es,
Dócon, Etéden, Farkaslakán les,
Lövétén kap el. Véres csütörtök.

*Azóta véres legszebbik esténk.
Feketébe gyász bakacsin vonja.
Házunk leégett, Az asszony kontya
megfehéredett. Azok festették
feketére a legszebbik esténk,
akik pucéron lökték a hóra*

*leányainkat. Locs-fecsi népség,
vándorlunk immár századok óta,
sebzett ajkunkon vérzik a nóta,
világ piacán összegyűlünk még.
Szívünk megőszült. Nyerünk-e békét?
Elnyúlhatunk-e végre a porba?!*

*Kódisok, árvák, megjártuk Moldvát,
Genuát es meg. A kikötőből
Néztük, hogy kérdőjellé mint görbül
a sebes gálya. Senki a sorsát
el nem kerüli, csak gyózd a vágát.
Ha megállsz meghalsz. Kilépsz a körből.*

*Mióta járjuk a rókatáncot,
Bocskai járta, Bethlen is járta.
Világ-útvesztő. Tart még a vágta!
Zöld még Székelyföld. Vak látomások
adnak egymásnak. A varjú károg.
Ki a hős? Aki üt? Aki állja?*

*Futóhomokon kifulladásig
tart még a hajsza. Nagy évek égnek.
A sivatagban mondd mennyit érek?
Oázis vár-e? Jövők se látszik.
Elhagyott egyik, megcsalt a másik.
Vesztettünk testvér! Lesz-e ítélet?!*

*Koldusok tűnnek. Bús rezonőrök.
Menedék vár-e? Károg egy holló.
Csattog óriás mennyei olló.
Locsolt hajnalok között ódöngök.
Nem remélek már. Nem is hözöngök.
Szemembe por hull, szilánkos porhó.*

A SÁRKÁNY

A Báthory sárkány! – mesélte nagyapám –
Falánk címerállat! Sok székelyt zabált meg.
Elevenen ette pusztította őket.
Véres farsangolás. Bősz kalandozások.
Az ecsedi lápba disszidált miután
kihalt a nagy család, vérszívó Báthoryk.
Ott aludt. A mocsár időnként füstölgött,
kósza tüzek gyúltak. A sárkány felébredt!
A babonás népek hányták a keresztet,
s az ecsedi lápból kimászott a sárkány.
Buccow hadaival indult Székelyföldre,
Madéfalván állt meg és tüzet okádva
Zabálta aki élt, azt ki ellent állott!...
Nincs már ecsedi láp! Hol lehet a sárkány?

2003. november 28.

